

GLOW

Glas in lood

lesbrief groep 1 t/m 4

Lesbrief groep 1 t/m 4

GLOW 2023

Ieder jaar ondersteunt Cultuurstation de organisatie van GLOW bij een project speciaal voor de scholen: GLOW - Next Generation.

Tijdens lichtfestival GLOW zie je lichtkunstwerken van kunstenaars en vormgevers uit verschillende landen. De organisatoren van GLOW bepalen elk jaar een ander thema en daardoor wordt GLOW elk jaar weer een andere 'tentoonstelling'. Met GLOW Next Generation sluiten we aan bij dat thema en bieden we deelnemende scholen lesbrieven en/of workshops.

Het thema voor 2023 is; **The Beat**

'The Beat geeft oppervlakte aan het ritme en de energie van de stad. Het kijkt naar binnen en verbeeldt wat er pulseert. Een beweging, een ritme, een maat. Het verbindt en laat de massa stromen.'

Wil je meer weten over Glow 2023?

GLOW 202 - <https://gloweindhoven.nl/jij-maakt-glow/museum-monsters/>

Verantwoording van het project :

Glas in lood

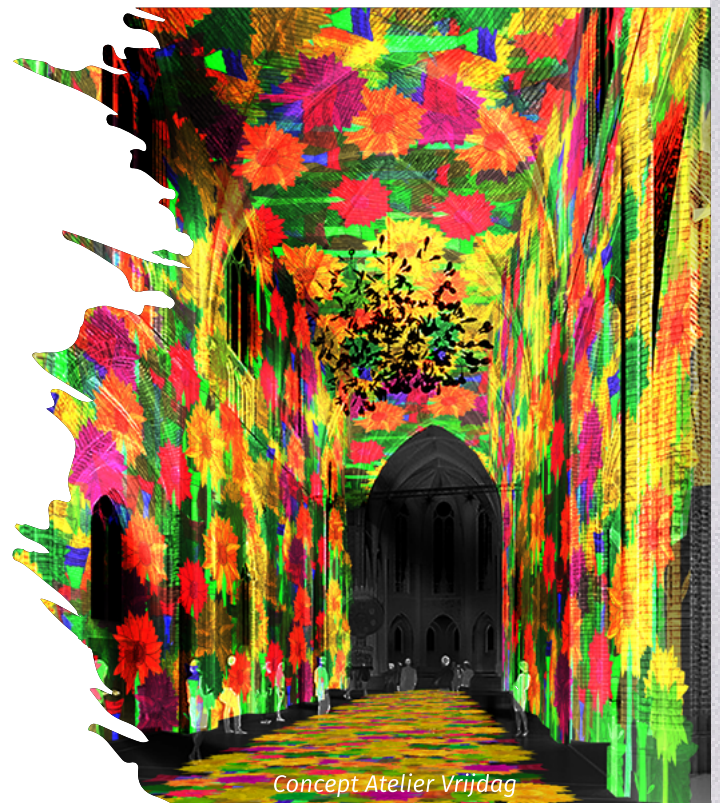
Alle scholen in het PO worden gevraagd deel te nemen aan GLOW.

Dit jaar is het thema The Beat en zullen de leerlingen uitgedaagd worden zichzelf en dat wat ze bezighoudt en wie ze zijn te laten zien in een portret of een bloem waar The Beat in terugkomt.

The Beat vertaalt zich daar waar het onderwijs en de mensen zich de laatste tijd mee bezighouden, "wie ben ik in een wereld van nu en hoe druk ik mij hierin uit?".

Vanuit de overheid ligt er een taak bewuster bezig te zijn met burgerschapsvorming en The Beat speelt in door zich te ontwikkelen op identiteitsvorming.

Voor het primair onderwijs zal het lesdoel de meeste raakvlakken hebben met burgerschap die te vinden in het leer-gebied Oriëntatie op jezelf en de wereld (OJW). Sommige kerndoelen zijn direct en concreet aanwijsbaar te verbinden aan bepaalde burgerschapsaspecten, andere kerndoelen zijn meer op afstand verwant aan burgerschap. Daarnaast richten we ons op lesdoelen met vaardigheden die belangrijk zijn voor deelname aan de pluriforme democratische samenleving.

Concept Atelier Vrijdag

Omschrijving van het project:

Tijdens dit project zullen de leerlingen van groep 1 -4 praten over de kunststroming expressionisme. Ze krijgen een mixed-media opdracht die gelinkt is aan dit thema. Mixed-media wil zeggen dat diverse technieken aan bod komen. De basis is collage en het eindwerk zal in 2d, digitaal worden aangeleverd aan britt@jijmaaktglow.nl

De lessen

Lesduur	:	De PowerPoint is opgedeeld in twee lessen van ongeveer 60 minuten.
Werkvorm	:	Klassikale instructie en verwerking klassikaal.
Leerstofgebied	:	Beeldende vorming

Als bijlage heb je een PowerPoint ontvangen die in twee lessen is opgedeeld. De PowerPoint behandel je samen met de leerlingen. De vragen die erin gesteld worden geven je als leerkracht houvast om de les te doorlopen. De les is opgebouwd vanuit procesgerichte didactiek en wordt verantwoordt vanuit het vakdidactisch model voor beeldende vorming en sluit aan op de manier van werken vanuit de Culturele Ladekast en de ontwikkeling van de culturele vermogens.

De vragen zijn opgebouwd vanuit de verschillende fases van de culturele vermogens, zoals deze ontwikkeld zijn vanuit de Culturele Ladekast. Er is altijd ruimte om extra vragen te stellen of te reageren op vragen van de leerlingen. Gebruik je eigen kennis over de groep om te bepalen of sommige onderdelen extra of juist minder aandacht behoeven.

Het insturen van de kunstwerken

Wanneer je beide lessen hebt doorlopen en het eindresultaat hebt geëvalueerd, dan scan je deze in als jpeg of pdf en mail je ze naar: britt@jijmaaktglow.nl

Tips voor het insturen:

- 1 voor 1 onder de scanner leggen op de glasplaat (niet op een stapeltje er doorheen laten gaan). Daarna de glazen plaat even poetsen met wat Glassex of een vochtige doek.
- Een foto maken van elke tekening apart en dan alle foto's doormailen. Leg de tekening in het daglicht en let goed op de kadrering. Zorg dat het hele papier op de foto staat met de hoekjes van het papier als de hoekjes van de foto. Let ook op weerspiegeling van licht op de tekening. Deze zorgt ervoor dat het werk moeilijker wordt om te gebruiken voor de projectie.
- Of gebruik deze app: <https://apps.apple.com/nl/app/evernote-scannable/id883338188> om met je telefoon of tablet scans te maken van elke tekening.

De afsluiting van het project:

De kunstenaar maakt met een zo groot mogelijke selectie van ingezonden zelfportretten en bloemen een projectie. Niet alle kinderen zullen daarom hun eigen kunstwerk tijdens GLOW terug kunnen vinden. Soms is het zelfs lastig voor kinderen om de eigen tekening terug te vinden in de projectie terwijl die er wel in is verwerkt.

Om het project extra betekenis te geven voor de leerlingen kun je in de week voordat GLOW begint een tentoonstelling houden op je eigen school met alle kunstwerken.

Laat de oudste groepen helpen een mooie compositie te maken, zodat alle portretten en bloemen samen één kunstwerk vormen.

Laat de leerlingen het portret uitknippen en hang ze tegen het raam, dit geeft een mooi glas in lood effect.

Deel je kunstwerk via insta/facebook met de hashtag's #GLOW #GLOWEINDHOVEN #CULTUURSTATION

Wanneer de kinderen de tentoonstelling bezoeken proberen zij het eigen kunstwerk terug vinden en iemand van een andere groep te herkennen.

Na afloop van de tentoonstelling geef je alle kunstwerken mee naar huis. Stel de kinderen daarbij de vraag: Aan wie zou je jouw kunstwerk willen geven? Hoe zou die persoon reageren? Zou hij/zij jou in de bloem of het zelfportret herkennen?

Les 1 Verwonderen / oriënteren en onderzoeken:

Doel van de les:

Het bekijken en praten over GLOW, Expressionisme en gevoelens.

Beschouwing:

- De leerlingen leren te kijken naar kunst vanuit het Expressionisme
- De leerlingen beschouwen diverse kunstwerken binnen het Expressionisme.
- De leerlingen praten over gevoelens.
- De leerlingen gaan divergeren. (praten en kleuren kiezen)

Hoe te werk?

Je volgt de slides in de PowerPoint, hier staan beschouwingsvragen bij geformuleerd. De leerling kan hierin geen foute antwoorden geven. Als leerkracht heb je de vrijheid vragen erbij te bedenken.

Organisatie:

Behandel de PowerPoint klassikaal, laat hem zien op het digibord. In de Powerpoint staan de beschouwende vragen die ja als leerkracht kunt stellen.

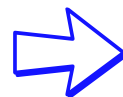
Introductie van de opdracht:

Enthousiasmeer de leerlingen door te vertellen dat ze dit jaar weer zijn uitgenodigd om deel te nemen aan Glow. Probeer, vóóordat je de PowerPoint start, te onderzoeken of leerlingen al iets afweten van GLOW (beginsituatie).

Les 1 kun je nabespreken door reflectieve vragen te stellen als:

- Wat hebben we gedaan?
- Welke kleuren heb je gezien?
- Wat kun je vertellen over de kunstwerken die je hebt gezien?

Wil je extra hulp bij het formuleren van reflectieve vragen, klik op de volgende link, daar staan de culturele vermogens uitgewerkt als hand out en worden er vragen geformuleerd die je kunt stellen wanneer je reflecteert op kunstzinnig werk.

De PowerPoint

Deze is opgebouwd vanuit procesgerichte didactiek en de ontwikkeling van de culturele vermogens, zoals omschreven vanuit de culturele ladekast.

<https://www.laatmaarlernen.nl/#!/kenniscentrum/leerplankader-slo-en-laat-maar-zien>

Les 2: Uitvoeren en evalueren

Tijdens deze les gaan de leerlingen aan de slag met de verwerking van les 1 en krijgen ze informatie rondom Glow en glas in lood erbij. Zie het stappenplan om te zien welke technieken en stappen er verwacht worden.

Doel van de les:

Betekenis:

- De leerlingen gaan een portret of bloem ontwerpen met zelfgekozen kleuren die iets vertellen over hun eigen gevoelens.

Beeldaspect:

- De leerlingen geven lichaamsvormen en verhoudingen weer (portret).
- De leerlingen geven een bloem weer.

Materiaal / techniek:

- De leerlingen gaan aan de slag met gekleurd papier, tijdschriften, plakstift, zwarte stift en eventueel scharen.

Tijdens het proces doorlopen de leerlingen de volgende fases:

Onderzoek:

- De leerlingen leren te divergeren rondom de eigen identiteit.
- De leerlingen leren met verschillende materialen te werken.
- De leerlingen experimenteren met kleur.

Werkwijze:

- De leerlingen leren te convergeren door een plan te maken waar ze hun eigen identiteit weergeven in de vorm van een portret of bloem.

Reflectie:

- De leerlingen leren hun eigen werk te presenteren.
- De leerlingen kunnen vertellen hoe het proces verliep en kunnen tips en tops aangeven.

Aan het einde van de les hebben de leerlingen het volgende gemaakt:

Een kunstwerk dat de eigen identiteit weerspiegelt en een link heeft met glas in lood.

Zelfportret

Bloem

Na de PowerPoint maken de leerlingen de keuze of ze een zelfportret of een bloem gaan maken.

De leerlingen scheuren of knippen verschillend onderdelen. Als leerkracht bepaal je zelf welke leerlingen er knippen en welke scheuren (TULE, kerndoel 54).

Uit de vormen maken de leerlingen een compositie. Moedig ze aan om creatief te zijn met kleuren en patronen. Benadruk het gebruik van heldere, levendige kleuren. Felle kleuren werken beter bij projectie

Zelfportret

Bloem

Laat de leerlingen de gekleurde vlakken in hun ontwerp omlijnen met een zwarte stift. Herinner hen eraan dat de lijnen tussen de gekleurde vlakken als loden lijnen moeten lijken.

De leerlingen die eerder klaar zijn kunnen een tweede tekening maken maar dan van een zelfportret of bloem.

scan het werk van leerlingen in als jpeg of pdf en upload ze naar: britt@ijmaaktglow.nl

BIJLAGE

Expressionisme

Expressionisme is een kunststijl die draait om gevoelens en emoties. In plaats van de wereld precies zo te schilderen zoals we die zien, proberen expressionistische kunstenaars hun innerlijke gevoelens en gedachten uit te drukken door middel van kunst.

Denk aan schilderijen met felle kleuren en wilde penseelstreken, die soms een beetje gek lijken. Dit komt omdat expressionistische kunstenaars hun emoties willen uiten, zelfs als dat betekent dat hun kunst er een beetje rommelig uitziet.

Dus, als je ooit een schilderij ziet dat eruitziet alsof de kunstenaar zijn gevoelens er met verf op heeft gegooid, dan zou dat best een expressionistisch kunstwerk kunnen zijn. Het is een geweldige manier om te laten zien hoe we ons van binnen voelen, zelfs als het soms een beetje raar is!

Informatie over procesgerichte didactiek

Bij procesgerichte didactiek hebben kinderen de regie over hun eigen ontwikkeling. Aan volwassenen de taak om een omgeving in te richten die deze ontwikkeling ook mogelijk maakt. Niet een omgeving waarin vooraf is bepaald wat en hoe je moet leren, maar een waarin openheid en vrijheid heersen om dat zelf te ontdekken, op basis van ieders eigen (on)mogelijkheden.

Deze les zetten we in op procesgerichte didactiek voor de artistieke creativiteitsontwikkeling bij leerlingen. Zelf ontdekken, experimenteren en uitproberen zijn belangrijke onderdelen. Niet het eindproduct maar het proces staat centraal. Voor veel leerkrachten is procesgerichte didactiek geen vanzelfsprekendheid, hun rol verschuift van stuurder naar begeleider.

We begeleiden leerkrachten om leerprocessen zo in te richten dat kinderen de mogelijkheid hebben om hun creativiteit, innovatief vermogen en ondernemerschap verder te ontwikkelen en versterken. Leerkrachten zélf kunnen leren en ervaren hoe je creativiteit stimuleert: aansprekende voorbeelden aandragen, mogelijkheden tonen en uitdagende vragen stellen die aan het denken zetten.

We werken in de vier stappen van een creatief proces: verbazen - onderzoeken - vormgeven - presenteren. Daaraan hebben we vier sleutelvragen voor een creatief ontwerp gekoppeld, waarmee feitelijk een procesgerichte didactiek wordt beschreven:

Les 1

- Wat moet ik doen om kinderen zich te laten verbazen over het onderwerp dat we aan de orde willen stellen?
- Wat moet ik doen om kinderen in staat te stellen de opgeroepen vragen te onderzoeken?

Les 2

- Wat moet ik doen om kinderen de gelegenheid te geven om de resultaten van hun onderzoek vorm te geven in een mogelijk antwoord op de gestelde vragen?
- Wat moet ik doen om kinderen een dialoog te laten voeren over de gevonden oplossingen?

De fases van procesgericht werken is in deze lessenreeks geïntegreerd en het sluit aan op de manier van werken vanuit de leerlijnen van De Culturele Ladekast.

De opbouw vanuit procesgerichte didactiek verloopt als volgt:

1. Oriënteren / verwonderen
2. Onderzoeken
3. Uitvoeren
4. Evalueren

BIJLAGE

Ben je nieuwsgierig naar de werkwijze vanuit de Culturele ladekast, klik dan op de actieve link.

<https://www.cultuurstation.nl/kenniscentrum/kennis-delen/culturele-ladekast/>

Beeldend onderwijs wil leerlingen 'beeldwijs' maken. Het doel is dat ze beeldcommunicatie begrijpen en ook leren gebruiken. Leerlingen dienen zich bewust te worden van de rol die ze zelf (kunnen) spelen, zodat ze goed geïnformeerde, actieve en creatieve deelnemers worden in onze steeds veranderende, maar altijd beeldrijke cultuur.

Uitgangspunt voor deze leerlijn is dat leerlingen vertrouwd raken met het beeldend handelen van henzelf en van anderen. Op die manier wordt omgaan met beelden en beeldtaal een stukje van henzelf en krijgen ze de mogelijkheid betekenis te geven aan de wereld om hen heen. Het gaat er niet alleen om dat leerlingen beeldbegrip ontwikkelen, dat ze leren denken over en in beelden, maar ook dat ze een eigen beeldend vermogen ontwikkelen.

De culturele vermogens ontdek je in de opbouw van de les. De vragen en opdrachten die in de PowerPoint geformuleerd zijn geven houvast voor het ontwikkelen van de culturele vermogens. Alle vermogens zijn verwerkt binnen de opdracht.

Een korte uitleg per vermogen:

Receptief vermogen

Bij het receptief vermogen leert de leerling zich openstellen voor culturele uitingen. De focus ligt op 'waarnemen' en 'beleven': voelen, luisteren, kijken, ervaren, herinneren, herkennen, bewegen en ontdekken. Het accent ligt op zelf-waarneming.

Creërend vermogen

Bij het creërend vermogen denkt, creëert en produceert de leerling op creatieve wijze. Het accent ligt op 'maken/vormgeven' en op zelf-verbeelding.

Reflectief vermogen

Bij het reflectief vermogen leert de leerling cultuuruitingen van zichzelf en anderen analyseren, interpreteren en waarderen. Het gaat om betekenis geven, benoemen, vertellen, formuleren, classificeren en oordelen. De leerling wordt gestimuleerd om na te denken over zijn keuzes, de zeggingskracht van een werk of de gebruikte materialen en technieken. Bij reflecteren wordt er zowel op het product, als op het proces van werken gereflecteerd. Het accent ligt op zelf-conceptualisering.

Analyserend vermogen

Bij het analyserend vermogen leert de leerling informatie over cultuuruitingen zoeken, in zich opnemen en toepassen in eigen werk. Hierbij kunnen verbanden gelegd worden met andere vakken, andere gebeurtenissen etc. Het gaat om ontleden, verklaren en evalueren, interpreteren, duiden en onderzoeken. De leerling kan zijn eigen positie beter duiden en daarmee meer zelfkennis opdoen. Het accent ligt op 'weten' en op zelf-analyse.